

Kriaušinis medgrevžis

Henrikas OSTRAUSKAS, Vytautas KRUŠINSKAS
VALSTYBINĖ AUGALŲ APSAUGOS TARNYBA

Kriaušinis medgrevžis Lietuvoje aptiktas tik kartą praėjusiais metais iš Japonijos įvežtame medelyje, nors į Lietuvą per pastaruosius metus reguliariai atgabenama nemažai sakurų.

Vienintelio medelio *Prunus cv. yoko* šakelėje aptiktas vienas vikšrelis. Šakelės išorėje buvo kelios ventiliacinės angos ir prie jų iš lauko pusės prikibę ekskrementai. Atsargiai perskėlus į Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją pristatytą šakelę, jos viduje buvo matyti išgraužtas kelių centimetrų ilgio takas. Čia tūno nedidelis (0,8 mm) jaunas vikšrelis, kurio prieškrūtinėlės skydelis labai būdingas šiai rūšiai – su keliomis eilėmis smulkių chitininų dantelių užpakaliniam krašte. Jie aiškiai buvo matomi pro binokuliarą, padidinus 20 kartų.

Užaugęs vikšras gana stambus, 50-65 mm ilgio, gelsvas ar geltonas su įvairaus dydžio rudomis karpelėmis ir juoda galva. Vystosi dvejus metus, išgraužia medyje nuo 10-13 iki 20 cm taką, kurio skersmuo būna 10-15 mm. Jauni pakenksti medžiai žūna, o medžių kelmai greičiau suardomi.

Lėliukės stadija trunka 10-12 dienų, drugys vystosi tamsiai rudame pailgame kokone. Apatinėje lėliukės dalyje – 10 dygliukų vainikas.

Patelės šiek tiek stambesnės (sparnų tarpugalis 55-75 mm) negu patinai (spar-

Kriaušinio medgrevžio patelė

Kriaušinio medgrevžio patinas

nų tarpugalis 45-50 mm). Be to, patinų antenų pamatiniai nareliai plunksniški, o patelių visi siūliniai.

Abiejų lyčių priekiniai sparnai balti su tamsiai mėlynomis dėmėmis. Krūtinėlės nareliai nugarinėje pusėje taip pat balti su tamsiai mėlynomis dėmėmis, pilvelio nareliai – su tamsiai mėlynais žiedais.

Poruojasi medgrevžiai dažniausiai naktimis nuo birželio pabaigos iki rugpjūčio. Patelė deda pavienius kiaušinius prie lapkočių, pumpurų ar augančių medžių žievės plyšiuose, iš viso jų sudeda iki tūkstančio. Kiaušiniai elipsės formos,

Pažeista sakuros šakelė

Kriaušinio medgrevžio vikšro priekinė dalis

1,3 mm ilgio, matiniai, gelsvi. Vikšreliai išsirta po dviejų savaitių. Iš pradžių jie išgraužia netaisyklingus takus po plonų šakelių žieve. Vėliau vikšrai graužia medieną ir persikelia į storas šakas arba kamienus. Iš pažeistos medienos per takų angas sklinda aštrus medžio acto kvapas.

Vikšras skverbiasi gilyn į medieną, kur žiemoja. Kartais jis būna dirvoje, kur virsta lėliuke. Kriaušinis medgrevžis – polifagas, minta įvairiais lapuočiais medžiais (per 70 rūšių), tarp jų vaismedžiais. Dažniausiai pasirenka senesnius medžius su vilkaugliais arba kelmus su jaunomis atžalomis, tačiau pakenkia ir jauniems medeliams, ypač medelynuose. Išvengti nuostolių medelynuose, daromų šios rūšies vikšrų, galima būtų panaudojus insekticidus.

Kriaušiniai medgrevžiai paplitę visoje Europoje, Mažosioje Azijoje, Korėjoje, Japonijoje, Šiaurės Afrikoje. J Šiaurės Ameriką ir Pietų Afriką drugiai pateko su įvežta mediena. Lietuvoje ši drugių rūšis reta, paplitusi lokaliai. •

Kai kurios negatyvios trąšų naudojimo tendencijos

15

spartina, skatina"? Taip gyvojoje gamtoje nebūna. O kokie nuopelnai ir derliaus padidėjimai tada liks azotui, fosforui, kaliui, kalciumui, sierai, magniumui?

Dirvožemio agrocheminės savybės

Ignoruoti dirvožemio agrocheminių savybių negalima. Visi intensyviaja žemės ūkio produktų gamyba besiverčiantys kraštai joms skiria didelį dėmesį. Mūsų šalyje intensyviai tręšiamų ir naudojamų žemės ūkio naudmenų yra apie 3 mln. hektarų. Jų agrocheminius tyrimus reiktų atlikti bent kas 5-6 metai. Taigi per metus tek-

tų ištirti apie 0,5 mln. hektarų. Deja, ištiriama penkeriopai mažiau.

Vieno hektaro agrocheminis tyrimas, priklausomai nuo jo detalumo, kainuoja 10-15 Lt. Žinant, kad javų ar žolių hektarui kasmet trąšų išberama už 300-500 litų, o kaupiamosioms – ir dvigubai daugiau, agrocheminių tyrimų darbų vertė metams sudaro vos 0,3-0,5 proc. visų trąšų naudojimo išlaidų.

Atsižvelgiant į tyrimų rezultatus, galima parinkti tinkamesnes trąšas ar jų mišinį, teisingiau nustatyti jų normas. Galima sutaupyti 20-30 proc. fosforo ar kalio trąšų, netręšiant tų dirvų, kuriose šių

maisto medžiagų yra pakankamai. Žinant dirvožemio reakciją, parenkami tai dirvai tinkamesni augalai.

Įstojus į Europos Sąjungą, intensyvėjant žemės ūkio gamybai, prekiniams ūkiams teks vesti detalį panaudotų trąšų apskaitą, skaičiuoti maisto medžiagų balansą. Lietuvos Vyriausybės 2003 m. rugpjūčio 26 d. nutarimas Nr.1076 jau įpareigoja, kad ūkiai, turintys daugiau kaip 150 ha ariamos žemės plotą, privalo atlikti dirvožemio agrocheminius tyrimus ir kiekvienais metais sudaryti tręšimo planus. Keičiantis ūkininkavimo sąlygoms, brangstant trąšoms ir energetiniams resursams, trąšų naudojimui turėtų būti skirta daugiau dėmesio.

LITUOVOS ŽEMDIRBYSTĖS INSTITUTO
AGROCHEMINIŲ TYRIMŲ CENTRAS

www.agrolab.lt

Telefonai: (8 37) 311 684, 311 531